

1. Ander ekzekutivo

1. O akutno raporto vaş i evaluacie kerel duma k-i sintheza le retrospektive evaluac̃aqe POSDRU 2007-2013, ingerindoj le 4-to sektorur̃a dikhinde le kadale evaluacie sar si - **O astaripen le but̃aqi zoraqe, Soçalo Inkluziune, Edukac̃ie vi Texniko Asistençã.** I Evaluac̃ã kadale 4-to sektorur̃a kerdãs pes anΘ-e 4-to vareso projektur̃a texnikane asistençie dikhindoj i vaxt 2007-2015, savo ekserc̃icio evaluac̃ãqo kerindoj pes anΘ-i vaxt le 6-8-ne masika, anΘar o maj 2019 vi o januario 2021.

2. Kadava ekserc̃icio vaş i evaluacie sinthezo kerel rig anΘar jekh maj buxlo plano k-aj ingerel vi duj evaluac̃ãqe ekserc̃ãcie vaş le intervençie le Operac̃ionalo Programo Manuşesqo Kapitalo 2014-2020 adnΘ-o domenio le texnikane asistençie, jekh anΘar lenΘe kerdino k-o nivelo le berşesqo 2021, aj o palutno ekserc̃icio le evaluac̃ãqo anΘar o projekto issindoj diklo anΘ-o palutno berş vaş i implementac̃ie 2023. Suplimentaro, o kontrakto dikhel vi trin raportur̃a vaş i sintheza save evaluac̃ãnqe vi 7 ekserc̃ãcie vaş i evaluacie ad-xoc.

3. I retrospektivo evaluacie le POSDRU 2007-2013, anΘar le 4 evaluacie dikhas o vazdipen le interesime riganqo jandime k-aj te godãren le efakturã le evaluimanqe intervençie, anΘar savo modo kerdine pes le efakturã, le fakturã vaş i intervençie vi le sikavimata k-aj aşti te eren kontribuçie k-o laçhãripen le avutne intervençie anΘ-e le 4 domenur̃a analizime. Le utilizaturur̃a vaş le rezultaturã le evaluac̃ãqe ingeren vi: MIPE, le ministerur̃a vaş o resorto responsabile vaş le pblikane politiçi astarde anΘar o Fondo Soçalo Evropeano (FSE), o Guverno le Rumunãqo, i Autoriteta vaş o Manazemento (AM) POCU, intermediaro organisme (OI) POCU vi le membrã le Monitorizãqo Komiteto (CM) POCU, inclusiv o ekonomiko vi soçalo partenerã.

4. O Skopo save ekserc̃ãçãqo vaş i evaluacie le itervençie POSDRU sas kodola te lokhãrel jekh manazemento informime le Operac̃ionalo Programo Manuşesqo Kapitalo 2014-2020 vi i adoptac̃ie k-o dec̃izie p-o baza le dovedurãnqo.

5. I Evaluacie anΘ-o sektoro le **O astaripen le but̃aqi zoraqe** dikhas maj anglal le bare domenur̃a vaş i intervençie DMI 3.1, DMI 3.2 din cadrul axei prioritare AP 3, DMI 4.1, DMI 4.2 anΘar i aksa prioritãrã AP 4, DMI 5.1, DMI 5.2 anΘar i aksa prioritãrã AP 5 Ńi DMI 2.3 anΘar i aksa prioritãrã AP 2.

- DMI 2.3 Akceso vi participaçie k-o FPC
- DMI 3.1 Promovaçia vaş i antreprenorãlo kultura
- DMI 3.2 O Kerdipen vi vazdipen vaş le ãntreprinderã vi angajaturã vaş i promovãrã le adaptabilitetaçi
- DMI 4.1 O zuralipen le kapaçitetaçi vaş o Publikano Serviçio vaş o Astaripen vaş i furnizarã le astarimatenqe serviçio
- DMI 4.2 O Kerdipen le proprio personalosqo vaş o Publikano Serviçio vaş o Astaripen
- DMI 5.1 O Barãripen vi i implementaçia le aktivo mãsurãnqo vaş o astaripen
- DMI 5.2 I Promovaçia vaş i sustenabilitetaçi p-o lungone vaxta le rural zonesar dikhel pes o barãripen le manuşenqe resurse vi o astaripen le but̃aqi zoraqe

6. I Evaluacia anΘ-o sektoro **Sikavipen/Edukac̃ie** dikhlãs k-o bare domenur̃a vaş i intervençie DMI 1.1, DMI 1.2, DMI 1.3, DMI 1.4 vi DMI 1.5 anΘar i aksa prioritara AP 1 vi DMI 2.1 anΘar i aksa prioritara AP 2.

- DMI 1.1 Akceso k-o sikavipen/edukac̃ie vi o keripen profesionalo anglutno vaş i kaliteta
- DMI 1.2 Kalitatã anΘ-o superioro sikavipen

- DMI 1.3 Barăripen le manuŝenqe resurse anŌar o sikavipen/edukaċie vi o profesionalo keripen
- DMI 1.4 Kalitată and-o profesionalo keripen kontinu anŌar o POSDRU
- DMI 1.5 Programură doktoralo vi post-doctoralo anŌ-o vazdipen le rodimasqo
- DMI 2.1 Tranziċia kaŌar i ŝkola k-i aktivo viaċa

7. I Evaluaċia anŌ-o sektoro **Soċalo Inkluziune** dikhlăŝ k-o bare domenură vaŝ le intervenċie DMI 6.1, DMI 6.2, DMI 6.3 anŌar i prioritario aksa AP 6 ŝi DMI 2.2 anŌar i prioritario aksa AP 2.

- DMI 2.2 Prevenċia vi korekċia le but anglal mukhipen le ŝkolaqo
- DMI 6.1 Barăripen le soċalo ekonomie anŌar o POSDRU
- DMI 6.2 Lokhăripen vaŝ o akċeso vi i partiċipaċia le vulnerabilo grupurănqi k-i piaċa le butăqi
- DMI 6.3 Promovaċia vaŝ i egaliteta le ŝansenqe k-i piaċa le butăqi

8. I Evaluaċia anŌ-o sektoro **Texnikani Asistenċia** dikhlăŝ k-o bare domenură vaŝ le intervenċie a DMI 7.1, DMI 7.2 anŌar i prioritario aksa AP 7, DMI 3.3 anŌar i prioritario aksa AP 3, vi DMI 6.4 anŌar i prioritario aksa AP 6.

- DMI 7.1 Astaripen vaŝ i implementară, maŝamento generalo vi i evaluară
- DMI 7.2 astaripen vaŝ i promovară vi i komunikară POS DRU
- DMI 3.3 O barăripen le partenerătonqo vi o vazdipen le iniċătive vaŝ le soċalo parteneră vi i ċivilo soċieteta
- DMI 6.4 Iniċătive transnaċionalo vaŝ jekh butăqi inkluzivo piaċa

9. Le puċhimata vaŝ i evaluaċie k-aj dine răŝpunso k-e evaluaċăqe raportură palal o butănqo lil sine komuno save kodolenqe 4 sektorură sar si:

- I Kuantifikară le kerdine progresosqe anŌ-e zone, sektoro vi dokhinde grupură anŌ-o raporto le ŝpeċifiko obiekativură (efektură bruto thaj le intervenċăqi efikaċiteta)
- O thovdinipen le măsurănqo anŌ-e savo dikhăŝ pes o progreso si dindo le programosqe (efekto neto thaj le intervenċăqo impakto)
- I Identifikară le bimangine efektură, pozitivo aj negativo
- I Determinară vaŝ i propagară le efektosqi
- I Formulară le konstataċănqi dokhindoq i zuralipen le efekturănqo
- Identifikară le mekanismonqi k-aj lokhărde/pharărde le efektură vi le klidine karakterstike kontekstualo kadalenqe
- Identifikară le măsurăqi kathe le bută aŝti te avenas maj ŝukar kerdine
- O Sektoro **Inkluziune soċialo** sas la jekh puċhipen suplimentaro dikhindoq le pokimata:
- Savi si i măsură palal kathe si le pokimata implikime sine justifikime, astarindoq dikhipen le paruvimata/ efektură/ rezultatură înrejistrime
- O Sektoro vaŝ o **Astaripen le butăqo zor** sas les jekh puċhipen suplimentaro dikhindoq i kontribuċie POSDRU k-o keripen le PIB: Savi si i kontribuċie POSDRU 2007-2013 k-o keripen le interno produsosqo bruto vi k-o astaripen le butăqo zor

I METODOLOGIA LE EVALUAċĂQI

10. O Proċeso vaŝ i de evaluaċie astardas pes p-o jekh kombinaċie vaŝ le **metode, kerdine k-o nivelo orizontalo vaŝ save DMI-urile aferento save 4 sektoronqo POSDRU vi adaptime palal k-o ŝpeċifiko save DMI.** Kadava mukhăŝ jekh efċiento abordară vi konsekvento vaŝ i implementară le

metodonqi, astarindoj dikhipen kã le bare domenurã vaš i intervençie si len komune elementurã vaš i intervençie tha maj but le nenefiçaro vi aver komune interesime.

11. Le Metodurã vi le instrumenturã vaš i evaluaçie planifikime vi efektivo thovdine anΘ-o evaluaçãqo proçeso sas len: i analiza le literaturãqi vaš i speçialiteta, o dokumentaro rodipen, interviurã, butãqe ateliere, panelo vaš le eksperturã, fokus grupo, kazurãnqo studie, opinãqe sondaje, statistiko analize vaš le datenqe serie - palal le kontextualo kidine date, i analize kontrafaktualo vaš o impakto, i analize vaš i regresie, i analize le influeçe faktorurãnqi anΘ-o kerimasqo mekanismo vaš le rezultaturã vi avere efekturãnqo, i analize vaš i regresie (palal o modelo vaš i selekçie Heckman) vi i Metode vaš le Instrumentalo Variabile, e grafiko analize vaš o dikhipen le datenqo.

12. I Evalujme Vaxt sas i vaxt vaš i implementarã POSDRU 2007-2013 (zinzardini ži k-o 31.12.2015 i agorini data vaš i implementarã le projekturãnqi), aj anΘ-o dikhipen le efekturãnqo, kadala sas analizime p-i baza le datenqi k-aj sine pašal o vast ži anΘ-o 2020.

LE AGORINE METODOLOGIKE

13. Le Prinçipalo agorine metodologike sas kerdine le **tikne gradosΘar vaš i disponibiliteta le interesime rigenΘar** speçialo reflektime k-o nivelo le sondaje, ama vi k-o nivelo vaš i aplikarã avere evaluaçãqe instrumenturã sar si le interviurã, butãqe ateliere aj le fokus-grupurã. Sa kadã, le kondiçie thovdine le pandemie COVID 19 thovdãs restrikiçie dikhindoj i interakçiune direkto le respondenturãnça anΘ-o kazo le interviurãnqo vi le gruposqe kidimata. **Le dujto agorini importante sas phandini le kalitetaΘar vi le datenqi administrativo akurateça** trebujme le evaluarãnqe kerdine le inkonsistençe k-o nivelo le datenqo vaš i monitorizarã çentralizime anΘ-i baza Action Web, k-o nivelo le raportime valorã vaš le indikatorurã le programosqe, dates dinde anΘ-e biadekvime formate vaš i prelukurã, dates kontradiktorã le datença anΘar alternativo surse, etc.

14. Sa kadã, aver aspekto metodologiko importante avãs rezultime anΘar o pharipen le investigaçãqo vaš le efekturã (speçialo kodolenqe biazukerde vi kodolenqe propagime) vi i durabiliteta kadalenqi k-e jekh **kadã bari distançia tãmposqi palal o agoripen le intervençãqo**. Le informaçie trebujme vaš i evaluarã le efekturãnqo, respektivo le modosqi kathe i partiçiparã k-o projekturã kerdãs influença k-o avinde modifikãries.

15. ASPECTURã GENERALE DIKHINDOJ O KONTEKSTO LE DERULAÇãQO VAŠ LE INTERVENÇIE

16. O Programo Operaçionalo Sektorialo o Barãripen le Manušenqe Resurse jekhe save alokarãça (anΘar o Fondo Soçiao Evropeano vi o bužeto le themesqo Rumunãqo) opral e 3,7 miliardo Evro. O Programo sas les bare dimensiune vi jekh vazdi kompleksiteta, jekh çacui provokarã le implikime autoriteta anΘ-o sistemo vaš i implementarã, ama vi le benefiçaronqe le finançarãqe vi sas implementime anΘ-o konteksto kerdino le finançãra krizaΘar anΘ-i vaxt 2008-2010 vi, palal anΘ-i vaxt vaš o vazdipen le naçionalo ekonomãqo. Jekh дума but phendi si kodã k-e i implementarã kadale programosqi sas jekh importante ekserçiio vaš o sikavipen vi o barãripen le kapaciteta.

17. Le save kodolenqe 4to sektorurã dikhinde anΘar o intermedio kodole 21 DMI-urã, i finançarã POSDRU çi sas la jekh teritorialo distribuçie savutni vi çi dikhel pes šukar le trebujmança k-aj sine anΘ-e save barãrimasqe thana, hen k-e si i ponderã bari vaš i finançarã anΘ-e o than Bukurešti-Ilfovo kerel pes i eksplikãçie palal o baro gin le benefiçaronqo publikane instituçie vi universiteta, dominante localizime k-o Bukurešti.

18. Le konkluzie vi le rekomandaçie sine speçifiko jekhe retrospektivo evaluaçie, fokalizime p-o impakto, p-o efekturã lungone vaxtaqe relevanto le trebujmatenqe kodole 4to sektorurãnqe, p-o

mekanismură anΘar kodolenΘar le intervenție keren kadala efektură, ama vi p-o efektură indirekto aj propagime. Le konkluzie kiden le răspunsură k-e koodola efa pučhimata vaš i evaluară, le rekomandație issindoj koerento kadalença.

19. Le rekomandație dikhen le evutne intervenție finanțime palal-2020, anΘar o Fondo Soțialo Evropeano, k-aște asigurisarel jekh maj lačno impakto vaš i rezolvară le problemurânqi vi le prioritario trebujmatenqo anΘar kodola 4to sektorură, vaš o keripen jekhe favorabilo kadro le kerimasqo vaš le efekturânqo p-o lungoni vaxt, vaš o lačhăripen le sistemasqo vaš i implementară le avutne programosqo operaționalo 2021-2027, ama vi le lačhărimata k-aj aști te aven implementime le Programosqe Operaționalo Manușesqo Kapitalo 2014-2020 isi akana anΘ-o kurso kadale evaluarăqo.

LE KONKLUZIE VAŠ I EVALUARĂ

Konkluzie khetanes save sektorurânqe

20. O Programo Operaționalo o Barăripen le Manușenqe Resurse 2007-2013 sas jekh eksercizio le sikavimasqo sa kadă măsură vi le autoritetanqe vaš i zestonară le operaționalo programosqi, le beneficiaronqi vi le partiçipatenqi.

21. O pharipen administrativo sas but vazdino, kerindoj influenția semnifikativo opral i implementară le projekturânqi. Sa si pharesΘe te keres dikhipen, aști te keres konkluzie k-e o pharipen administrativo sas les fekto negativo opral le kerdine efektură, anΘar i devieră varesonqe importante resurse kaΘar le bazaqe aktivitetă vaš o projekto.

22. I Evaluară le kontribuție vaš le intervenție k-o barăripen le 4to sektorurânqo sas but pharo anΘ-o çučipen jekhe monitorizarăqo dikhindoj k-o rezultatură, kapabilo te kidel date dikhindoj le rezultatură, le paruvimata kerdine anΘar i implementară le projekturânqi, respektio le intervenție.

23. I analize le gradosqi vaš o keripen le indikatorurânqo le programosqe dinde k-o nivelu le POSDRU putarel k-e anΘar le 69 indikatorură le programosqe, 56 indikatorură keren înrezistrară le kerdine valorie pašal aj opral le çinte valorie, tha' le 13 indikatorură na reste k-e çinte valorie. Opral savenΘe, aști kerel pes konsiderație kă le çinte valorie le indikatorurânqe vaš o programo POSDRU sas reste anΘ-e jekh bari măsură. anΘ-e kadava konteksto, si importante te phenel pes k-e o AM POSDRU kerdăs adopție le măsurânqo vaš i korekție p-o drom le implementarăqo le programosqi k-aști te baröl pes o grados le restimasqo vaš le çinte le indikatorurânqe le programosqe, speçialo anΘar o keripen jekhe sistemasqo maj klaro vaš i asumară le indikatorurânqi le programosqe kaΘar le beneficiăro vi varesonqe çinte valorie adekvimek-o nivelu le finanțime projekturânqe, anΘar maj klaro prevedederă anΘ-e kadava senso anΘ-o Gidură le soliçitantosqe vi anΘ-e grile vaš i evaluară tekniko-finançăro.

24. I rata vaš i absorbție POSDRU si aproksimativo 70%. AnΘar le efortură le AM vi OI anΘar i vaxt 2013-2016 aști te len pale jekh rig le but palutne kerimata anΘ-e i implementară le POSDRU kidine anΘ-e zi kodova momento k-aj kerdine jekh rata vaš i absorbție tiknörri, ama kadala sas but bare k-aște aven save linde palpal vi k-aște keren asigurară jekhe absorbție le 100% vaš le fondură UE dinde le POSDRU.

Konkluzie dikhindoj o sektoro ASTARIPEN LE BUTĂQO ZOR

I Dinamika le indikatorurânqi anΘ-o sektoro le astarimasqo dikhel jekh evoluție negativo zi anΘ-o 2011 anΘ-o konteksto le ekonomikane krizaqo avindoj palal laΘe jekh barăripen anΘ-i vaxt le reveniră le naționalo ekonomie, k-aj ingerdăs k-o barăripen le ginesqo le manușenqo sikavime, angazatură vi bi butăqe, anΘ-i vaxt le impelemntarăqo le Programosqi Sektorialo o Barăripen le Manușenqe Resurse, Programo k-aj sas les jekh importante kontribuție anΘar kadă dikhipen.

O barăripen vi i implementară le măsurânqi aktivo vaş o astaripen, sa kadă anΘ-o medio urbano tha' sa kadă anΘ-o medio ruralo, dikhle pes kă sine sas baxtale intervençie, vazdindoj o laçhăripen le astarimasqo le butăqo zor vi o tiknăripen le bibutăqo. Trebul te inkerel pes kă o Programos kerdăs înrezistrară importanto efekturânqo vaş le manušenqe pharesΘe astarinde tha' vi maşkar le zuvlânqo. Sa kadă, i evaluar dikhel pes k-e le maj importanto efektură le Programosqe p-o tikno vaxt kerdine pes k-o nivelo le bibutânqe manušenqo p-i lungoni vaxt, aj p-i medio vaxt vi lungoni le efektură sine le maj semnifikativo le inaktivo manuşa vi le manuşa k-aj roden penqe jekh buti. O programo ingerdăs k-e jekh barăripen aproksimativo le 25% vaş i baxt le astarimasqe vaş le inaktivo manuşa, le 24% vaş i baxt le manušenqi k-aj roden penqe jekh buti, respectivo le 10% vaş i baxt le bibutânqe manušenqe k-aj si len opral e 45 berşa, komparativo avere manušença xramosarde anΘ-i baza le Agençaqo Naçionalo vaş o Astaripen le Butăqo Zor anΘ-e kada berş, tha' 'çi sinesas anΘ-o Programo. AnΘ-o medio ruralo o Programo dikhas speçialo k-o manuşa pharesΘe astarinde, inkerindoj maşkar le partiçipantură jekh bari proporçie le manušenqi jekhe niveloça tiknorro anΘ-i edukaçie (telal o 8 klase), le manuşa inaktivo vi bibutăqe manuşa lungone vaxtaqe. Tha' anΘ-e kadala kondiçie o Programo kerdăs kontribuçie k-o astaripen opral le 18% anΘar le partiçipantură vi k-o astaripen jekh independento aktivitetaqo anΘ-o kazo le 2,25%-3% anΘar le partiçipantură.

25. AnΘar le 5to Domenură Bare le Intervençie (DMI 3.1, DMI 3.2, DMI 4.1, DMI 4.2, DMI 5.1, DMI 5.2 vi DMI 2.3) anΘar o kadro le 4 AP (AP3, AP4, AP5 şi AP2), o programo kerdăs efektură pozitivu le angazaturânqe k-aj sinesas k-i formară, maj anglal anΘ-o dikhipen le profesionalo mobilitetaqo: le beneficiaro sas promovime/avansime aj paruvdine lenqo butăqo than jekheça maj laçho. Sa kadă kerdăs efektură pozitivu durabilo k-o nivelo le firmenqo k-aj investisarde anΘ-e profesionalo formară lenqe angazaturânqi, ekonomiko performançe kadalenqe issindoj superioro p-i medio vi lungoni vaxt. Kadale partiçiparăça anΘ-o programo, vi le angazatură vi le angazatoră avine maj konştiento vaş i importançia le profesionalo formarăqi kontinua, vi jekhe manušenqi resurse kalifikime anΘ-o akordo le mangimança le butăqe piaçaqe vi le texnologiko evoluçie. Kadava barărdo nivelo vaş i konştientizară kerdăs kontribuçie k-i sustenabiliteta efekturânqi le Programosqe anΘar i organizară vi i partiçipară k-e aver cursură le formarăqe. O Programo kerdăs kontribuçie semnifikativo k-o keripen le trebujmatenqe premise vaş o andipen le efekturânqo anΘ-e le dikhinde domenură, jekh laçho eksemplu anΘ-e kadava senso issindoj o barăripen le piaçaqe furnizorură vaş i formară profesionalo. Tha' sa kadă, anΘar le intervençie vazdine le ProgramosΘar sas les efektură benefiko vi anΘar i perspectiva/ dikhipen vaş inkluziune soçialo, anΘar o fapto k-e lesqe efektură pozitivu kerdine pes (vi) k-o nivelo nişte telal-grupură k-aj sine karakterizime, generalo, anΘar o akceso tikno k-e oportuniteta le formarăqe profesionalo. AnΘar aver rig, le thanesqe ekonomie sas len beneficiu numaj jekhe rigaΘar anΘ-e vareso kalifikarăqe aktiviteta vaj perfekçionară/speçializară, palal i zuralipen le migraçie vaş i buti karing le thema vest-evropene anΘ-e vareso geografiko areale.

26. Jekh importanto aspekto k-aj trebul thovdino si i konçentraçia teritorialo le efekturânqo kerdine le ProgramosΘar anΘar o dikhipen le astarimasqo. Sa kadă, i distribuçie teritorialo le partiçiparânqi k-i instruiră k-aj arakhle pesqe jekh butăqo than anΘ-i vaxt le 6 çhonanqo kaΘar o agoripen le intervençaqo dikhel k-e thana le Bukureşti-Ilfovo vi i Sud-Esto issindoj kodola k-aj kidine le maj barogin le manušenqo, aj k-o kolaver rig issindoj o than Sud-Vesto Oltenia. Le zorale efektură anΘar o dikhipen le astarimasqo sine kerdine vi anΘ-o than Çentro vi Vesto. Jekh sar kadă konçentraçie çi avel k-e prinçipie barărimasqe teritorialo anΘ-e armonie vi le tiknărimasqe obiektilo vaş le dekalaze le barărimasqe anΘ-e thana.

27. I durabiliteta le efekturânqi kerdine, k-o 3-5 berşa kaΘar o agoripen le intervençienqo si inkerdi anΘ-e but kazură. Sas zuraldino o than le manuşesqo astardi p-i piaça le butăqi vi k-o nivelo le

angazatorurânqo, le 26 barârdo p-i lungoni vaxt i produktiviteta le întreprinderânqo aj lenqo personalo kerdâs partiçiparia k-e programurâ vaş i formarâ profesionalo kontinua

Konkluzie dikhindoj o sektoro EDUKAÇIE

28. AnΘ-i vaxt 2007-2013 i dinamika le indikaturânqi inkerdâs k-e o sikavipen le Rumunâqo açhindino anΘ-e but aspekturâ, sas les tikne progresurâ vi bisufiçiento vaj barârde lenqe problemurâ. Le intervençie anΘ-i edukaçie kerdine pes anΘ-e jekh kadro stategiko naçionalo barvalo, le legislativo paruvimatença k-aj kerde instabiliteta. Sa kadâ, o sektoro le superioro sikavimasqo nakhlâs, anΘ-i vaxt le impementarâqi POSDRU 2007-2013 vi palpale kadalaqe, anΘar jekh tiknâripen semnifikativo le resurse finançiaro dinde kaΘar o bužeto le themesqo vi o gin le manušenqo xramosarde anΘ-e programurâ le sikavimatenqe. Sa kadâ, tha' sar le finançime intervençie kaΘar o POSDRU trebulas te avel len jekh komplementaro rolo vaş i publikani finançarâ, anΘ-o kazo le superioro sikavimasqo but akçiune particularâ sas finançime eksklusivo anΘar kadala projekturâ.

29. O progreso dikhindoj o barârien le manušenqe resurse anΘar i edukaçie sas tikno, p-o fondo jekhe kidipesqo le faktoronoqo kontekstualo komplekso, kaΘar le demografiko paruvimata, le bužetaro restrikiçie, le but palpale butâ anΘ-i implementarâ le reformenqi anΘ-o domenio le edukaçaqo vi le profesionalo formarâ aj i partiçiparâ k-i profesionalo formarâ kontinua anΘ-i Rumunia açhâs konstanto but telal i media evropeano p-o savi vaxt vaş i implementarâ le POSDRU, resindoj k-o minimo le rataqo vaş i partiçiparâ anΘ-o 2018 le 0,9% anglal le 11,1% i media evropeano. Sa kadâ, i finançarâ publikani le domeniosqi Rodipen Barâripen Inivarâ anΘ-i Rumunia geli angle te avel bisufiçiento vi anΘ-o tiknâripen anΘ-i vaxt le implementarâqo le programosqi aj palal kadâ, kodova k-aj inkerdâs k-o açhipen le performançie ştiinçifiko generalo vi k-o nivelu tikno vaş i kooperarâ ştiinçifiko naçionalo vi internaçionalo.

30. I Inserçie profesionalo sas sa kadâ influençime jekhe komplekso le fakturânqo, inklusivo le demografiko fakturâ, soçio-ekonomiko (i rata le bibutâqo maşkar le terne), o tikno barâripen vareso butânqo sar si kodola vaş i orientarâ vi konsilierâ (manušenqe resurse vi insufiçiento materiale), o karaktero formalo le staçie vaş i praktika, o çuçipen vareso mekanismurânqo vaş i monitorizarâ le inserçie -o nivelu naçionalo, o çuçipen le mekanismurânqo vaş i korelarâ le ofertaqi edukaçionalo le butâqe piaçaça anΘ-o konteksto jekhe reformaqo aj k-o nivelu edukaçionalo vi k-e măsurâ barârimasqe k-o nivelor le astarimasqe.

31. Le 6 DMI-urâ anΘar o kadro le AP1 vi le DMI 2.1 anΘar o kadro le aksaqo prioritarâ AP 2 kerdine efakturâ pozitivu le sektorosqe edukaçie ama anΘ-e bari rig dikhinde numaj k-o grupurâ çinte vi le tikne durabilitetaça vareso anΘar lenΘe sar si misalâqe kodola anΘar o DMI 1.1. Sa kadâ, le intervençie vazdine vaş o laçhâripen le partiçarâqo vi le performançâ şkolaqi k-o nivelu le unitetanqo vazdine sas len jekh impakto neto pozitivu, tha' anΘ-e sa kadâ vaxt o keripen le korposqo le konsilierâ şkolaqe sas les jekh impakto pozitivu ama tiko anΘar i kauza le ginesqo insufiçiento le konsilierenqo anΘar o sistemas vi le efikaçiteta tikni vaş i profesionalo formarâ, anΘar o dikhipen le transferosqo sikavimasqo anΘ-i praktika.

32. AnΘar o POSDRU kerdâs pes jekh baro gin le metodologie vi instrumenturâ vaş i reformarâ le sistemasqi le asiguraçia le kalitetaqi vi o laçhâripen le manazementosqo instituçionalo, aj vi le edukaçionalo ofertaqo, le tranziçie kaΘar i şkola k-i aktivo viaça ama i durabiliteta v o buxlipen vaş i utilizarâ le metodonqi vi le intrumentarânqi kerdine çî sas vazdi, koordonime vi monitorizime.

33. Dikhle pes efakturâ pozitivu anΘ-e kadâ ke dikhel pes o barâripen le kalitetaqi vaş le resurse manušenqe angazime k-o nivelu le strukturâ subordine le Ministerosqe Edukaçie Naçionalo (sar misalâqe i Uniteta Eksekutivo vaş i Finançarâ le Sikavimasqo Superioro vaş o Rodipen Barârimasqo vi

Inovação) vaj independento (i Agenția Naționalo vaș i Asigurară le Kalitetaqi anΘ-o Superioro Sikavipen), o barăripen le kooperarāqo anΘ-e vareso organizație vaj strukture le rolonça le administrarāqo vi monitorizarā le sistemasqi vaș o superioro sikavipen, o barăripen vareso strukturenqo instituționalo spezializime anΘ-i implementarā le projekturānqi le finançarāqo eksterno ama ċi dikhlās pes jekh impakto le intervenție POSDRU anΘar o dikhipen le lačhārimasqo le sistemasqo vaș i asigurară le kalitetaqi anΘ-i formarā profesionalo kontinua.

34. Le rezultaturā le projekturānqe na sinesas thovdine anΘ-o sistemo le profesionalo formarāqo kontinua, o gin le programurānqo vaș i formarā autorizime vi o gin le furnizorā barās anΘ-i vaxt le implementarāqo le programosqo anΘar i finançarā le formarāqi, ama tikniΘar palal o berš 2015, dikhindoj maj anglal jekh reakție k-i oportuniteta vaș i finançarā tha' na jekh konsolidarā sustenabilo le sistemasqi vaș i formarā profesionalo kontinua. Tha' sa kadā, le rezultaturā le intervenčānqo POSDRU k-aj dikhle o sistemo naționalo vaș i asigurară vi o manadžemento le kalitetaqo anΘ-i formarā profesionalo kontinua (sar si le aranzementurā instituționalo, o sistemo naționalo vaș i autorizarā le furnizorānqi, instrumenturā vi mekanismurā k-e save nivelurā le sistemasqe, etc.) ċi sas adoptime vi impelemntime. Sa kadā, le intervenție dinde le kalitetaqe anΘ-i formarā profesionalo kontinua ċi reste te keren kontribuție k-i restrukturarā le sistemasqi vaș i asigurară le kalitetaqi.

35. Le Fondurā POSDRU dinde le intervenčienqe dikhindoj le programurā doktoralo vi palal-doktoralo k-ašte astaren/ azutisaren o rodipen barārde duj drom i publikani investičie anΘ-e doktoralo studie anΘ-i vaxt 2008-2014, i dimensiunā le intervenčiaqo issindoj semnifikativ dikhindoj kā azutisardās 11.245 doctorandurān. Save kadalença, ċi phendās pes i kontribuție vaș le intervenție POSDRU k-o barăripen le manušenqe resurse anΘ-o rodipen vi k-o barăripen le kalitetaqo vaș o rodipen anΘ-i Rumunia, anΘ-e jekh bari rig palal o ċuċipen le datenqo dikhindoj o profesionalo drom le doktorāndenqo ajzutisarde vaj i implikație efektivo anΘ-o rodipen le doktorāndienqo anΘar le instituție le sikavimasqe. O barăripen vi o zuralipen le partenerātenqo anΘ-e le universiteta, o barăripen le rečele transnaționalo vi o lačhāripen le andrimasqo vaș le programurā palal-doktoralo sine le prinčipalo efekturā pozitivu vaș le intervenție dikhindoj le programurā doktoralo vi palal-doktoralo, aver sar kodolenΘe reflektime anΘar le rezultaturā.

36. Dikhindoj i tranziție kaΘar i škola k-i aktivo viaça, i dimensiune le intervenție POSDRU si semnifikativo tha' o gin le absolventurānqo anΘar o sikavipen preuniversitaro sekundaro superioro vi universitaro aj kerdās kontribuție k-o učivipen le defiċitosqo vaș i finançarā spečalo le barārimasqo vaș o sistemo le konsilieraqo vi le staži le praktikaqe. Le intervenție k-aj dikhinde i tranziție kaΘar i k-i aktivo viaça kerde kontribuție k-o barăripen le strurenqo, sistemonqo, vi le instrumenturānqo trebjime le lokhārimasqe vaș i tranziție kaΘar i škola k-i aktivo viaça anΘar o keripen le çentronqo le konsiliere vi/vaj praktika, dotarā, procesurā, proċedurā, butāqe metodologie (lila praktikaqe palal e kalofikarā, le metodologie vaș i organizarā le stažie le praktikaqe, e konsilierā le studentonqi vaj le siklārnenqi, e elekție k-ašte keren partičiparā k-i konsilierā, k-o stažie le praktikaqe); instrumenturā (baterie le testonqe, butāqe lila vaș i konsilierā); gidurā, lila sikavimasqe; barăripen le kurrikulm opčionalo palal i tema antreprenoriatu. Save kadala keren kontribuție k-o barăripen le kalitetaqo aș le servičio le konsilierāqe vi orientarā profesionalo vi i spezializarā kadalaqi.

Konkluzie dikhindoj o sektoro INKLUZIUNĀ SOČIALO

37. AnΘar o dikhipen le sekorosqo vaș i sočialo inkluziune, i situație le vulnerabilo grupurānqe sas la fluktuanto evoluție le lačhārimatença temporaro anΘ-e vareso aspekturā, sar si i partičiparā k-i formarā, i rata le astarimatesqi, issindoj korelimes le tendinçe le ekonomikane mediosqe, le efekturā le krizaqe vaj o barăripen ekonomiko, barārimata vaj involuție le strukturenqe vaș i sočialo ekonomie. AnΘ-o ċuċipen vareso lokhārimatenqo sar si kodola fiskalo, i oferta le butānqe protežime

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2014-2020

thanenqi si bisufiçiento k-ašte te vazdel o astaripen le vulnerabilo manušenqo. Save kã o risiko vaş i ekskluziune soçialo tiknã anΘ-i Rumunia anΘ-e 2007 vi 2019 le 16 punkturã proçentualo i Rumunia açhol le maj bare nivełoça anΘ-i Evropa. I rata le çorririmasqi kodolenqi k-aj keren buti sas sa kadã le maj bari anΘar i Evropa aj si la are legãturã le kalitetaça le butãnqe thanença vi o nivelo le salariesqo.

38. K-o nivelo naçionalo o dekalazo le zenesqo p-e kategorie okupaçionalo, le domenurã le naçionalo ekonomãqe vi le tipurã le astarimasqe tiknine. O akçeso egalo k-o astaripen vi o keripen jekhe profesionalo kariere barãs ama çí le manušenqe le studiença telal i medie aj lenqo akçeso tiknã. AnΘ-o dikhipen le violença domestko vi o trafiko le manušenqo kadala tiknine kantitativo ama o perikolo si mai zuralesΘe dikhlo. Le evoluçie pozitivu sas konstatime k-o nivelo naçionalo aj anΘ-o dikhipen le konstientizarãqo p-o prinçipio le egalitatãqo vaş le şanse vi le zenosqo anΘ-i soçieteta vi p-i problematika dikhindoj i seksualo xãrçuire k-o butãqo than.

39. AnΘ-o domenio le ekonomãqo soçialo sas ñnezistrime progresurã anΘ-o barãripen kadale sektorosqo dikhle prinçipalo anΘ-e evoluçie le planosqo legislativo palal i adoptarã le Legiaqi vaş i Economie Soçialo 2019/2015 vi le sekundaro legislaçie subsekvento k-aj asigurisarel jekh kadro legalo vaş o prinzaripen ama çí le azutipen efektivu le sektorosqo. I dinamika le entiteta vaş i ekonomie soçialo anΘ-i Rumunia inkerel k-e o nevo kadro na kerel stimularã sufiiçiento vaş i atestarã le ñntreprinderãqi sar ñntreprinderã soçialo vaj i çertifikarã sar ñntreprinderã soçialo vaş i inserçie.

40. Le efeturã le intervençie dikhindoj o akçeso vii partiçiparã k-o sikavipen k-aj inkeren o laçhãripen le kompetençe le personalo didaktiko te kerel buti le vulnerabilo grupurãnça, o barãripen le pakivimasqo le siklãrenqo/ partiçipanturãnqo k-o creşterea ñncederii elevilor/partiçipantilor AdŞ vi le nevelosqo vaş i konstientizarã le komunitetatenqi k-i importançã le sikavimasqi vi le bidiskriminarãqi. POSDRU reprezentisardãs jekh oportunitate k-ašte pilotisarel le instrumenturã vi metodologie, ama lenqi palal implementarã vi i replikarã k-o nivelo avene komunitatenqo na maj sas astard vi monitorizime. Sa kadã, aşti te phenas ke le projekturã finançime kaΘar o POSDRU kerdine efeturã pozitivu dikhindoj o akçeso vi i partiçiparã k-i edukaçie, dikhle k-o nivelo vareso uniteta školaqe benefiçãro vaj sikãre azutime, ama k-o nivelo le programosqo na kerel pes konstatarã jekhe impaktosqo dikhindoj o tiknãripen le abandonosqo vaj le riskosqo vaş o abandono le školaqo.

41. Le intervençie POSDRU keren kontribuçie sa kadã k-o barãripen le sektorosqo vaş i soçialo ekonomie, anΘar but projekturã finançime k-aj lokhãrde i popularizar kadale konceptosqi, o rodipen vi i dez baterã le klidine-konceptonqi, le paruvimata vaş i eksperiença maşkar le interesime faktorurã, o bariipen le materialonqo vi instrumentarionqo speçifiko le domeniosqe. Le efeturã dikhle k-o nivelo le projekturãnqo inkeren vi le kompetençe kerdine le speçialistenΘar vi formatorurãnΘar, o intereso barãrdo le akademikane mediosqo vaş o barãripen vaj o laçhãripen le programonqo vaş le studie anΘ-o domenio le ekonomie soçialo, i evoluçie le kadrosqi legislativo vi o kerdipen le strukturenqo vaş i ekonomie soçialo vi butãqe thana k-o nivelo kadale strukturenqo. Save kadalença, i sustenabiliteta le SES-urãnqi kerdine anΘar o DMI 6.1 vi le butãnqe thana kerdine si tikni, i rata vaş i supravieçuirã le SES-urãnqi kerdine issindoj paşal o 50% palal o agoripen le kontraktosqo vaş i finançarã.

42. Le intervençie POSDRU k-aj dikle o laçhãripen le akçesosqo vi le partiçiparãqo le vulnerabilo gupurã p-i piaça le butãqi sas la jekh kontribuçie k-o barãripen le gradosqo vaş o astaripen le benefiçiaro le azutimasqe ama çí si dovedurã dikhindoj i kontribuçie k-o barãrien le angazimasqo, açhindoj vulnerabilo p-i piaçale butãqi, le diskontinuitatã le astarimasqi vi salarie k-o nivelo le minimo salari. O azutipen kerdãs impakto maj laçho anΘ-o kazo le inaktivu manušenqo anΘar o medio urbano vi maj tikno le inaktivu manušenqe anΘar o medio ruralo.

43. O programosas les impakto neto pozitivu p-o akçeso le vulnerabilo manušenqo k-o profesionalo formarã, kalifikarã vi barãripen le kompetençe, p-o barãripen le parteneriato vaş i soçialo inkluziune.

Tha' sa kadă, le intervenție n-ști te aresen te keren penqe fokalizară p-e vulnerabilo grupură le maj bare trebujmança, o mekanismo le implementarăo kerindoj kuražo maj anglal le kantitetaqe aj le kalitetaqe vaś o azutipen. Aver efektură le programosqe inkeren: o barăripen le motivație vaś o angazipen, le pakivimasqo anΘ-e lesqi zor, lesqo pakivipen, o tiknăripen le izolărăo soțialo, aj ke si anΘ-e vareso kazură numaj temporaro, auto-responsabilizară, o putaripenle angazatorăno anglal le vulnerabilo manuśa.

44. Le intervenție POSDRU kerde kontribuție k-i menșineră jekhe polosqi vaś i presiună ćiviko vi soțialo vaś o i ačhipen p-i agenda publikani le problemură le egalitetaqe vaś le șanse vazdindoj sa kadă o eforto le paruvimasqo legislativo vi o barăripen le reprezentarăo politikani le zuvlianqo anΘ-i Rumunia. Le projektură finanțime astrde jekh konteksto kulturalo vi informaționalo favorabilo, kerindoj kontribuție sa kadă, indirekto k-o barăripen le integračăo le zuvlănqo p-i piața le butăqi zor. Sa kadă, anΘ-e maj bari rig, le indikatorură le impaktosqe soțialo lačărde pes semnifikativo sakadă anΘ-i vaxt le implementarăo POSDRU,aj vi palal, anΘ-o konteksto le ačhipesqo vi o barăripen le preokupačăo k-i tematika le egalitetaqi le șanse anΘ-o spațio publiko vi dečizionalo.

45. Le prinčipalo efektură pozitivu vaś le intervenție le promovară le egalitetaq le șanse p-i piața le butăqi kerdine pes anΘ-i aria le barărimasqi ekspertize anΘ-o domenio le zenosqi egaliteta vi le aktivismo soțialo vaś o vazdipen le galitetaqi p-i butăqi piața.

Koncluzie dikhindoj o sektoro ASISTENČĂ TEXNIKANI

46. I evoluție le kapačitetaqi AM vi OI POSDRU anΘ-i vaxt 2007-2013, analizime vi anΘar o dikhipen le rezultatenqo erdine dikhindoj i implementară eficiento vi efikaće le programosqi, aj vi anΘar o dikhipen le elementurănqo le kapačiteta Strucktură, Resurse manuśenqe, Sistemură vi instrumentură, lačhărdăś pes ama na ke jekh nivelo suficiento k-aște asigurisarel i implementară eficiento vi efikaće le programosqi (aj le indikatorură le programosqe sinesas kerdine anΘ-e jekh bari rig, n-aști kerdăś pes jekh rata vaś i absorbție vazdi le FSE anΘ-i Rumunia).

47. O DMI 7.1 sas les jekh kontribuție importanto k-o barăripen le kapačitetaqi AM vi OI, ama restăs te kerel tikni satisfakție k-o trebujmata le sistemasqe vaś i implementară POSDRU, ama o barăripen le kapačitetaqo AM vi OI kerdăś anΘ-e jekh măsură importanto vi avere faktorurănqe, avral i intervenție DMI 7.1. Sas utilizime numaj anΘar i alokară finanćiaro kadale DMI, aj le intervenție finanțime vazdine anΘ-e jekh bari rig i funkționară le AM vi OI vaś o keripen le sarcine kurento aj maj čira o barăripen lekapačitetaqo kadalenqo anΘ-o strikto senso, sar si o barăripen le kompetențe le personalosqe, i inonvar le sistemonqi vaś o manadžemento etc.Sar efektură bi planifikime k-o nivelo le DMI 7.1 kerel pes konstatație o barăripen le stabilitetaqo vi le motivačăo le personalosqi AM vi OI sar si palal le sporură salarialo, le efektură benefiko bi planifikime k-o nivelo le relačăo le benefičăronča anΘar o lačhăripen le modosqo vaś i zestiună le relačăo le benefičăronča le projekturănqe finanțime vi i respnsabilizară maj bari kadale benefičăronqi.

48. AnΘar o dikhipen le evolučăo vaś i vizibiliteta le POSDRU, le konštientizară le rolosqi UE vi le oportunitatenqi dinde le programosΘar, i implementară le projekturănqi finanțime le DMI 7.2 sas o prinčipalo mekanismo vaś o keripen le notorietatăqo le programosqi, le benefičăro issindoj le prinčipalo vectorură vaś i diseminară le informație.

49. Le efektură pozitivu sas lokhărde spețialo le eksperienčia palutni le benefičăronqi vi le nivelosΘar vaś i informară anΘar i vaxt PHARE vi sas bilărde maj but le defiçitosΘar instituționalo vaś i resursa manuśesqi vi i organizară. I komunikară le benefičăronča POSDRU kerdăś kontribuție k-o barăripen le kapačitetaqo administrativo kadalenqi anΘ-o dikhipen le impelementarăo vaś le projektură finanțime le POCU.

50. AnΘar o dikhipen le parteneriatonqo le dujto DMI-ură, respectivo 3.3 vi 6.4 dikhle maj anglal o barăripen le kapaçitetaqo le organizaçie çiviko vi le strukture partenerialo k-ašte akçionisaren p-i piaça le butăqi anΘ-o maj angla kaΘar o dialogo aj na te barären le politike vi le strategie anΘar o domenio.

51. Le intervençie finançime le DMI 3.3 sas len efektură zurale p-i kapaçiteta le partenerănqo soçialo vi le reprezentaturănqo ONG te partiçipisaren k-o proçeso deçizionalo anΘar o domenio le butăqi piaça, le inkluziune soçialo, le transparençă deçizionalo aj kodola finançime le DMI 6.4 andine o plus-valoară anΘar i prezençă le eksterno parteneră. Le aktiviteta kerdine anΘ-o parteneriato transnaçionalo dinde inspiraçie le rumunenqe parteneră k-o barăripen le iniçătive p-i butăqi piaça vi le inkluziune soçialo, i preluară vi implementară vareso inovatoră praktike anΘ-i Rumunia, k-aj kerde kontribuçie k-o paruvipen vareso viziună anΘ-e vareso domenură vi i adaptară k-e neve realiteta soçialo vi ekonomiko, k-e standarde evropene.